

سازد. تحقق این مجال، مستلزم اتخاذ سیاست‌های اقتصادی درون‌زا و دیپلماسی فعال منطقه‌ای است و می‌توان گفت که متأسفانه در سال‌های اخیر به دلایل مختلفی کم‌رنگ شده و حتی به فراموشی سپرده شده است.

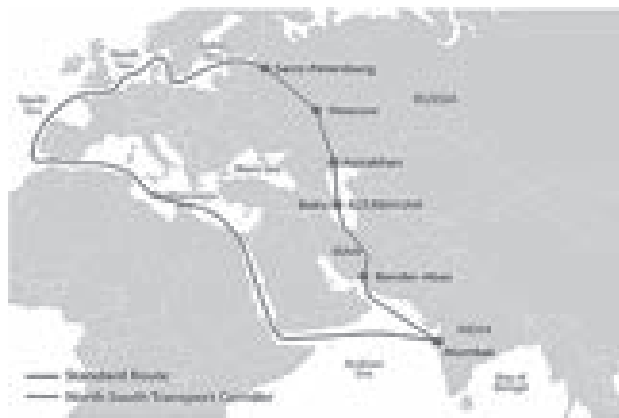
در ادامه به ارزیابی ظرفیت‌های موجود ترانزیتی کشور (در سه لایه زمینی، هوایی و دریایی) می‌پردازیم و سپس موانع تحقق ظرفیت‌های موجود و راهکارهای غلبه بر این موانع را از نظر می‌گذاریم.

فرصت‌های ترانزیت از خاک ایران

به‌طور کلی فرصت‌های ترانزیت از خاک کشور را می‌توان در ابعادی چون ترانزیت کالا، انرژی، هوایی و نقل و انتقال داده (data) بررسی کرد. در هریک از این حوزه‌ها، میزان ظرفیت‌های بالقوه و فرصت‌های قابل بهره‌گیری، متفاوت بوده و موانع و چالش‌های مطرح‌شده نیز برای هریک متفاوت است.

ترانزیت کالا

برای بررسی فرصت‌های موجود در حوزه ترانزیت کالا از خاک کشور باید در ابتدا ظرفیت بازار موجود در این حوزه بررسی شود. به‌طور کلی کریدورهای گذرنده از خاک ایران به دو دسته «کریدور شمال - جنوب» و «کریدور شرق - غرب» تقسیم می‌شوند. کریدور شمال - جنوب در وهله اول هند و روسیه را به عنوان دو قطب نوظهور اقتصادی به یکدیگر متصل می‌کند و در مرحله بعد وظیفه این کریدور اتصال کشورهای محصور در خشکی آسیای میانه به آب‌های آزاد بین‌المللی و به تبع آن کشورهای حوزه خلیج فارس است. همچنین این کریدور روسیه را به آب‌های آزاد گرم جنوبی و کشورهای حوزه خلیج فارس پیوند خواهد داد. علاوه بر این، کریدور شمال - جنوب محور اتصال روسیه و آسیای میانه به کشورهای جنوب آسیا مانند ویتنام، هنگ کنگ، مالزی و اندونزی است. کریدور مذکور با ایجاد یک مسیر ۷۵۰۰ کیلومتری دهلی را به مسکو وصل خواهد کرد و زمان حمل کالا میان دو کشور را، که در حال حاضر از طریق دریا حدود چهار روز به طول می‌انجامد، با کاهش بیش از ۶۰ درصد، حدود پانزده روز تقلیل می‌دهد.

تصویر شماره ۱. کریدور شمال - جنوب (هند-روسیه)